GAZETA KRAKOWSKA

Nro 95

We Srzodę Dnia 26. Listopada 1800.

Z Wiednia d. 19. Listopada.

J. C. K. M. Raczył swego aktualnego konsyliarza taynego i Czesko-Austryackiey kancelaryi wice prezesa, barona de Mark, przez nayłaskawszy wzgląd na iego szczególnieysze przymioty, rownie iak na położone przez wiele lat szczególnieysze zasługi, prezesem C. K. Austryackiey Appelacyi łaskawie mianować.

D. 6 października o 3 kwadransach na drugą godzinę po połnocy dało się uczuć w mieście Laybach mocno i przez kilka skoond powtorzone trzęsienie ziemi. Budynki iednak niebyły uszkodzone. Trzęsienie to poprzedziła d. 5 o godzinie 7 w wieczor blisko dwie godziny trwaiąca piorunowa burza, po ktorey nastąpiła ulewa z mocnym wiatrem. Potym nastąpiła nadzwyczayna cisza i ciepłe powietrze, ktore aż do trzęsienia ziemi trwały.

Z Londynu d. 7. Listopada.

Jest propozycya, aby się J. K. M. będzie się Cesarzem Brytańskich wysp koronował.

Wczoray na audyencyi oddana została Krolowi Jmć przez margrabiego Salisbury Xiążka, drukowana na pierwszym papierze z samey słomy robionem. Xiążka ta mieści w sobie historyczne wiadomości o tych wszystkich materyałach, na ktorych kiedy kolwiek usiłowano pisać. Przydane są także do niey kilka arkuszy słomianego papieru, ktory tak iest przedni, iak papier z szmat robiony. Życzyć należy, aby fabryki słomianego papieru mogły przyyść do nayiększey doskonałości, i przez to zmnieyszyła się nader wielka cena szmatowego papieru.

Zdrowie sekretarza stanu P. Dundas zostaie bardzo w złym stanie.

Na mieysce P. Frere, ktory idzie na posła do Lizbony, iest P. Fisher sekretarzem lorda Greville mianowany.

Dla przyspieszenia wprowadzenia ryżu do Anglii, postanowili tutysi dyrektorowie kompanii wschodnich Indyy co następuie: Każdy okręt, ktory w wschodnich Indyach 3 części ładunku w ryżu

weźmie, będzie miał wolność dopełnić resztę ładunku, temi artykułami, których wywoz dotąd tylko samey kompanii był pozwolony. Okręty idące ztąd w tym zamiarze do Indyi mogą tam tuteysze artykuły wyprowadzać. Właściciele okrętow, które na takowe przeznaczenie za zdatne uznane zostaną, nie popadną w tey podroży żadnemu niebespieczeństwu, ani nie potrzebuią na swoy ładunek asekuracyi, ponieważ rząd ręczy im za wszystkie niebespieczeństwa i straty. Każdemu okrętowi który w miesiąc z mieysca ładunku odpłynie będą za każde 100 funtow ryżu 32 szelingi zapewnione, tym które w dwa miesiące 31, tym które w 3 miesiące 30 nakoniec tym które w 4 miesiące 29 szelingow. Ryż musi bydź przez agenta rządowego kupowany lub przynaymniey zaświadczony, aby można bydź pewnym że nayleszy gatunek wywożą. Potrzebne do tego celu okręty nie są obowiązane czekać na konwoy. Wszystkie te łaski rozciągać się tylko maią na okręty, które do 30 listopada 1801 do Anglii ryż przywiozą, i zaręczone 32 szelingi odbiorą, skoro ryż w dobrym gatunku będzie znaleziony. Postanowienia te maią bydź do Indyow przesłane, lecz pierwey będą parlamentowi do potwierdzenia podane.

Dziś otwarto także budę z solonem mięsem w którey na koszt miasta za tańszą iak dotąd cenę będzie przedawane. W przyszłym tygodniu będzie wiele bud w podobnym że sposobie otwartych. Sledzie będą także dla ubostwa za tańszą cenę sprzedawane.

Herschel w iednym traktacie udzielił swych uwag towarzystwu Królewskie[mu] umieiętności względem rozmiaru przez Teleskop.

Jeden X. Emigrant Francuzki był na ulicy Edgewar niedawno od rabusia napastowany, który nie dosyć że go obrał ze wszystkiego, ale nawet suknią iego na swoią zamienił. Xiądz powolny mu będąc, użył tego momentu wrzuciwszy na siebie rabusia suknią, do oddalenia się od niego, który gonił go i wołał żeby stanął. Gdy Xiądz wyszedł szczęśliwie na publiczną ulicę sięgnął do kieszeni nowo nabytey sukni, i znalazł w niey przyczynę ścigania siebie, to iest 50 f. szt. w bankowych biletach.

Z Kopenhagi d. 8. Listopada.

Rossyyski kommerjänr Rantzewicz przybył tu z Petersburga; niedechał więcey iak 10 dni z tamtąd.

Z Gdanska odbieramy co pocztę wiadomość, że tam na rachunek Angielski znaczną ilość pszenicy, płacąc łaszt po 1060 złotych Gańskich, zakupuią.

D. 5 t. m. nowy Rossyyski poseł P. Lisakiewicz miał u Krola Jmć, następcy tronu i reszty Krolewskiey familii wstępną audyencyą.

Wywoz ziemniakow iest tu zakazany. — Do Christinsand dla zasłonienia mieysca do kwarantyny, wysłano ztąd liniowy okręt.

Z Florencyi d. 21. Października.

Armia Włoska. Z głowney kwatery Florencyi d. 25 Vendemiaire (17 października.) Dupont jeneral leitnant kommenderuiący woyskami Francuzkiemi w Toskanii rozkazuie. Art. 1wszy Wszyscy mieszkańcy Toskanii złożą broń w przeciągu dni 3 pod karą sądu woyskowego i ukarania iako wspolnikow insurgentow. Art. 2gi Broń ta złożona będzie u kommendanta mieyscowego, lub urzędnika publicznego w

mieyscach gdzieby pierwszego niebyło. J/nerałowie dowodzący dystryktami woyskowemi dopilnuią, aby rozkaz ten bez zwłoki i iak nayostrzey był wykonanym. Art. 3-i Rząd iest obowiązany kazać ogłosić, poprzybiiać i wykonać, niinieyszy rozkaz, ktory w dwoch ięzykach wydrukowanym będzie podpisano *Dupont*.

Francuzi zaięli Lukę d. 9 o godzinie 4tey po południu stosownie do zrobioney umowy z officyerem Austryackim, który d. 8 przed nich wyiechał. Woyska Austryackie miasto to tegoż dnia w południe opuściły. Jenerał brygady Clement dowodził dywizyą zaymuiącą Lukę, potwierdził on z początku regencyą, lecz poźniey dwuch iey członkow odmienił i na mieysce ich iednego nowego mianował. Żadney kontrybucyi nie nałożono, ani żadney osoby nie aresztowano.

D. 25. Października.

Jenerał Gobert szef głownego sztabu jenerała leitnanta Dupont powrocił tu z Liworna gdzie dotąd jenerał Dupont bawi.

"Rząd tymczasowy zaprowadzony od Regencyi ciągle obowiązki swoie sprawuie: wszystkie publiczne i rządowe pisma w imieniu W. Xcia Toskańskiego są ogłoszane. Jenerał Dupont rozkazał wybierać cła iak dawniey; lecz żadne towary z Toskanii bez iego paszportu wychodzić nie mogą.

Na wiadomość o zbliżeniu się woyska Francuzkiego P. Cremani prezydent kommissyi postanowioney tu przeciw patryotom, tudziesz iego koledzy spieszno opuścili Toskanią.

Z Paryża d. 5 Listopada.

Dzisieyszy Monitor mieści w sobie: "Publicysta zapewnia, iż w tym momencie kiedy pisze Toskania iest od naszych woysk opuszczona. Daley utrzymuie, iż wtargnienie do tego kraiu nigdy przez rząd nie było upoważnione. Możnaby od publicysty żądać odpowiedzi zkąd on czerpał te fałszywe doniesienia, i tak kłamliwe twierdzenia, a ieżeliby odpowiedział, że inny dziennik (Obywatel Francuzki) te same rzeczy wprzod utrzymywał, na ow czas możnaby się wydawcow obu pism zapytać, w iakich okolicznościach trzymaią za rzecz podobną do prawdy, aby jenerałowie dopuścili się działań woiennych zwłaszcza tak wielkiey wagi bez rozkazu rządu. Powody do osadzenia Toskanii znayduią się w publicznych aktach i zdarzeniach.

Ob. Belleville, bywszy konsul w Genui, idzie iako rządowy kommissarz do Toskanii.

Monitor przywodzi następuiący list z Kadyx pod d. 14 października:

"Admirał Keith widząc, że byliśmy gotowi do przyięcia go, i że choćby wylądował, niebyłby z wszystkiemi ludźmi na okręty powrocił, odstąpił przeto od swego przedsięwzięcia. Z 12 rybakow z Kadyx, których na swoią wziął flottę, chcąc ich za przewodnikow użyć, zmarło 6 za powrotem do Kadyx. Przez drugich dowiedzieliśmy się, iż zaraźliwa choroba okazała się w okropnym sposobie na Angielskich okrętach. Admirał Keith miał teraz do Liworna popłynąć."

W Turynie kazał jenerał Jourdan zamknąć klub, który prozby pisał i co raz się liczniejszym robił.

Będący tu Chińczyk A Sam którego miano za pochodzącego z wysokiego rodu, ma być sługący iednego Duńskiego kapitana.

)2(

Minister wewnętrzny, Lucyan Bonaparte, dawał w tych dniach wspaniały koncert dla hrabiego Cobenzl, do którego naysławnieysi artyści Garat, Lais, Rode &c. wchodzili. — Hrabia Cobenzl iadł także kilka razy obiad u ministra Talleyrand.

Prefekt tuteyszey policyi poczynił nowe rozporządzenia względem porządku i bespieczeństwa teatru. Za kulisy nikomu nie wolno wchodzić, aby nieczynił zamieszania; każdy musi bydź tymczasowo kommissarzowi policyi posłusznym; do loż artystow nie maią bydź żadne obce osoby wpuszczane; gdy kortyna podniesioną zostanie każdy musi zdiąć kapelusz, &c.

Rząd każe teraz woysku zaległy żołd wypłacać. — W Dizon ma bydź iedna z szkoł głownych, które w Francyi przywracaią, założona. — W Reims założono szpital na szczepienie ospy z materyi krow.

Szef brygady Duroc został iak zapewniaią do Medyolanu posłany, dla dochodzenia wątka spisku, który przeciw pierwszemu konsulowi uknowano.

Do biegaiących pogłosek należy i ta, iż iedno znaczne mocarstwo weźmie dwa biskupstwa w Niemczech, dla uformowania z nich nowego elektorstwa dla krewnego Xżęcia.

Dnia 7. Listopada.

Onegday w wieczor hrabia Cobenzl wyiechał ztąd do Luneville. Ob. Józef Bonaparte, prezydent naszego poselstwa, wraz z ob. Laf rest poiechał tam także wczoray. Obecność w Paryżu podobała się bardzo hrabiemu Cobenzl, i dał się słyszeć, żeby tu chętnie dłużey radł był bawił. Nawet instytut głuchych, którego Sicard iest dyrektorem, odwiedził.

Margrabia Luchesini znayduie się ciągle w Paryżu.

W nadziei rozpoczęcia kongressu, przybył do Luneville młody artysta z Akwisgranu, który iest zupełnie głuchy, dla wycisnienia na wosku portretow posłow, których chce kollekcyą zrobić.

D. 30 października Ceracchi z swemi wspolnikami w liczbie 19 został do sądu kryminalnego Sekwany oddany.

Jenerałowie Moreau, Lecourbe, Dumas i Lahorie poiechali do armii.

Kommenderuiący jenerał adiutant Remieu pisze z głowney kwatery Vannes pod d. 29 października do jenerała Bernadotte, iż duch obywatelski w departamencie Morbihan codzień staie się lepszym. Bywszy dowodca Georges iest wzgardzony, i życie iego byłoby w niebespieczeństwie, gdyby się poważył do tego departamentu wylądować. D. 24 października Angielska flottyla ścigała przez cały dzień idący z Bordeaux konwoy, który się bez naymnieyszego uszkodzenia do Vilaine schronił. Jedna piękna Angielska fregata, która ten konwoy ścigała, wpadła na piasek i całkowicie zgineła.

Ob. Thibeaudeau, bywszy prefekt w Bordeaux, przybył do Paryża dla obięcia mieysca w radzie stanu.

Naturaliście Lacepede odesłano kuffer, który mu przed miesiącem z zapowozu oderznięto. Naymnieyszy papier niezginął mu z niego.

Podług wszystkich wiadomości z Hiszpanii, zaraźliwa choroba szczęśliwie tam ustaie.

Z początkiem przyszłego roku republikanckiego maią bydź nowe miary i wa-

gi w calew Rzpltey Francuzkiey zaprowadzone, w czym uczyniono rozporządzenie, że nowe nazwiska mogą bydź staremi zastąpione. Naprzykład zamiast myriametru będzie używane iak dawniey mila, zamiast Hektar, morg, &c. Metre zostanie się iednak iako fundamentalna całość dla miary i wagi i wszystkie miary muszą bydź pomnożone częścią metre. Dawne i na nowo utrzymane nazwiska będą na nowych wagach i miarach obok republikanckich wybite.

Papiery rządowe spadły od 36 na 34 fr.

Na usilne wdanie się Pruskiego poselstwa następuiący wyrok został d. 21 października od rządu wydany:

"Bonaparte pierwszy konsul Rzpltey Francuzkiey, stanowi:

Za neutralne maią bydź uznane kraie i posiadłości hrabiego Jsenburg, hrabiego Weterawii, a mianowicie kraie landgrafa Hessenhomburg, Xcia Anhalt Bernburg-Hoym, Xcia Nassau-Usingen, Xcia Nassau-Weilburg, Xcia Neuwied, Xcia Wiedrunkel i kraie Xcia hrabiego Solm i Holberg, de Witgestein i Westerburg.

Wypis z listu Ob. Cadet-de-Vaux, do Redaktora Gazety Rzadowey.

"Obywatelu! Zawszeż Anglia będzie się szczycić, iż iest kolebką wynalazkow, które należą do Francyi? — Na zgromadzeniu towarzystwa rolniczego w Bath w Anglii okazywano w tych czasach, iż ziemniaki pokraiane w listki wraz złupiną, i ususzone w piecu, mogą się przez wiele lat utrzymywać nie tracąc nic z swoiego smaku i własności sycącey. — W naszym kraiu Parmentier w piśmie swoim wydanym w roku 1772 naucza sposobu utrzymywania ziemniakow do 20 lat. Te wprzod ugotowane i ususzone w piecu, robią się kleistemi, przezroczystemi i kruchemi, bespiecznemi od wilgoci i od robactwa. Podług przepisu Parmentiera, Lapeyrouse i Entrecasteaux, puszczaiąc się na dalekie swoie wyprawy, naywięcey opatrzyli się w tę żywność, o którey trwałości byli przekonanemi. Malesherbe wprowadził ten wynalazek do Szwaycaryi. Przed 8 laty w Montmorency młyny ięczały pod tym produktem, mowię ięczały, gdyż zmielenie iego nader iest trudnym, iako maiącym w sobie elastyczność i twardość rogu. W czasie panuiącego u nas głodu, gdy Parmentier zatrudniał się urządzeniem szpitalow Rzepltey, naywięcey opatrywał ie w mąkę robioną z ziemniakow. Suchary morskie z pszenicy lub żyta robione, wkrotce się rosypuią i pleśnieią. Przedsięwziąłem wraz z obywatelem Parmentier zamienić ziemniaki na suchary morskie, a naradziwszy się z obywatelem Brocg dyrektorem szkoły piekarskiey, zrobiliśmy w piecach tego instytutu 10 centnarow ziemniakowych sucharow, które posłane zostały do naszych wysp w Ameryce. Używano ich w całey żegludze, a za powrotem do Francyi mała część pozostałych sucharow nie pokazywała żadnego podobieństwa do zepsucia. Towarzystwo rolnicze w Bath nie może nie znać dzieł ekonomicznych obywatela Parmentier, który wskazał wszystkie sposoby do chowania i użytku ziemniakow &c.

Podpisano *Cadet-de Vaux.*

Podobnież ieden z obywatelow czyni oderwę do Monitora względem supy niewłaściwie nazwaney Rumfordska, z którey wynalazku Anglicy szukaią dla siebie za-

szczytu, lubo tego zataić nie mogą, iż te ekonomiczne zupy przeszło od stu lat we Francyi były używanemi. Mam w ręku zbior ciekawych pism drukowanych za Ludwika XLV., w ktorym znayduie się obszerny przepis tego nader zdrowego i posilaiącego pokarmu, który za dwa sous wystarczył na wyżywienie iednego człowieka przez cały dzień. W tymże samym zbiorze znayduie się list okolny wice legata Aweniońskiego do plebanow zachęcaiący ich, ażeby w swoich parafiach wprowadzili te zupy dla zasilenia ubogich. Sposob robienia tey zupy iest ze wszystkim ten sam, to iest z mąki, krupow, ziół, korzonkow, kraianego w kostki chleba &c. zgoła z tego wszystkiego co wchodzi w teraźnieyszą kompozycyą zupy ekonomiczney. P. Rumford zasługuie bez wątpienia na wielkie pochwały za wskrzeszenie pożytecznego wynalazku, lubo iuż dawniey używanego, lecz powszechna wdzięczność powinna się nayprzod zwracać na narod, ktory naypierwszy wymyślił sposoby zapobieżenia żebractwu przez dostarczenie za bardzo niską cenę żywności ubogim. Niech będzie oddana należyta chwała człowiekowi, ktory wydobył z zapomnienia tę mannę nędzarzow, ale wdzięczność nieśmiertelna prawdziwym wynalazcom tak nieoszacowanego dobra!

Monitor przytacza list pewnego bawiącego się rolnictwem obywatela, który donosi, iż maiąc na swoim gruncie wiele kamieni, kazał go z nich oczyścić, spodziewaiąc się lepszego plonu, lecz zamiast tego, doznał przez kilka żniw zupełnego nieurodzaiu. Kazał więc z wielką pracą porozrzucać znowu kamienie, a natychmiast żniwa iego, zrownały się z żniwami innych sąsiadow. Z tego okazuie się, iż i kamienie są potrzebne dla urodzaiow.

Następuiący przykład iest do tey okoliczności stosowny: Mieszkaiąc w St. Urbain blisko Joinville w Depart. wyższey Marny, pytałem się iednego właściciela winnicy, dla czego przenosił w koszach aż na wierzch pagorka kamienie, które przez poruszenia ziemi lub przez wielkie deszcze postaczały się na doł? *Bez tych kamieni*, odpowiedział mi, *mielibyśmy mniey i nie tak dobre wino.* Dowiedziałem się potym, iż te kamienie białawe i płaskie, były rodzaiu wapiennego; iż uprawa, deszcz i słońce oddzielały od nich cząstki rodzayne &c. Bydź zatym może, iż pług czyni ten sam skutek na kamieniach w gruntach zbożowych.

Z Medyolanu d. 29. Października.

Na dniu 25 odprawiono w Pawii rewią z parkiem artyleryi i mostow, potym nastąpiły rożne ćwiczenia woyskowe wraz z 40 sztukami armat, któremi kanonierowie piesi i konni kierowali. Piechota i artylerya piechotna zaymowały stanowisko, na które uderzyła artylerya konna, której część odprawiała służbę iazdy: 500 razy z obydwoch stron ognia z armat dano. W czasie tego szturmu słyszano w odległości strzelanie z armat, które zapowiadało przeyście za pomocą siły przez Tesino. Jenerałowie Brune i Marmont udali się tam natychmiast i zastali przeyście uskutecznione. Rzeka ta przebytą została na moście zbudowanym w przeciągu dwoch godzin, po którym tak artylerya iako i iazda przeszła. Ob. Ponge dyrektor pontonow odebrał od jenerała kommenderuiącego Brune pochwałę za okazaną w tym zdarzeniu doskonałość. Jeden officyer od

pontynierow raniony przy tym zdarzeniu odebrał od jenerała kommenderuiącego Brune 25 luidorow nadgrody, a 4 kanonierowie podobnież ranioni odebrali 500 liwr: które na wspaniałym obiedzie danym od żony jenerała Marmont, dla jenerałow i officyerow, zebrane były.

D. 30. Października.

Piszą z Bononii pod d. 25 b. m., iż Francuzi zbliżaią się ku Peruse. Krol Jmć Neapolitański czyni stosowne rozrządzenia dla zastonienia granic swego państwa. W Toskanii panuie spokoyność, liczbę woyska Francuzkiego tam się znayduiącego podaią od 20 do 24 tysięcy ludzi. W Xięstwie tym Francuzi wzięli w rekwizycyą wszystko sukno zielone i niebieskie i 2 mill. kontrybucyi nałozyli.

Wczoray ogłoszono tu ustawę przepisuiącą nowe urządzenia kraiu do Rzepltey Cysalpińskiey przyłaczonego, na mocy którey wszystkie prawa i ustawy naszey Rzepltey do kraiu tego są rozciągnione. Składać on będzie departament Agogna a głownem iego miastem będzie Novarre.

W iedney Turyńskiey gazecie pod d. 25 czytamy co następuie: " W dniach tych zebrała się bardzo znaczna liczba republikanow z wszystkich prowincyy Piemontu i podpisała akt, którym przysięgli żyć wolno lub umrzyć. Akt ten przesłała kommissyi wykonawczey, która deputacyą ich z otwartym sercem i przyiaźnią przyięła. Wczoray patryoci zebrali się na nowo i Ob. Ranza, (na którego wypadł wyrok aresztu za umieszczenie w dzienniku swoim artykułu przeciw radzie Consulta i rządowi) uroczyście oznaymił im imieniem jenerała Sarrasa, że Piemont iest ostatecznie za wolny uznany. — Rząd nasz podał jenerałowi Jourdan swoie przełożenie względem wyroku przyłączaiącego część kraiu Piemontckiego do Rzepltey Cysalpińskiey.

W prowincyach wyższey i niższey Novarese d. 26 b. m. odprawiono uroczystość na pamiątkę przyłączenia kraiu tego do Rzepltey Cysalpińskiey. — Rząd tymczasowy w Piemoncie w przełożeniu podanym jenerałowi Jourdan względem tego przyłączenia okazuie zadziwienie, iż wyrok w tey okoliczności zapadły, nic w sobie nie mieści, coby zapowiadało przyszłą wolność ludu Piemontckiego. Żali się także na wielką usilność przykładaną w burzeniu twierdz Piemontckich, tudzież o otworzenie nowey kommunikacyi między Francyą i Cysalpinią za pomocą nowey maiącey się zrobić drogi, która prowadząc z Brig do Domo d'Ossola opuszcza zupełnie Piemont. Wszystkie te okoliczności mowi w tym piśmie przerażaią umysły nayprzykrzeyszą niepewnością. Dozwol Obywatelu jenerale abyśmy się odezwali do Ciebie, z tą szczerością iaka przystoi ludziom pragnącym na twoy zasłużyć szacunek. Jeżeli los części Piemontu leżący za rzeką Sesia iest iuż zapewnionym, należy podobnież postanowić względem pozostałey reszty kraiu &c.

Jenerał Jourdan przełożenia te posłał pierwszemu konsulowi, który na nie ma dadź ostateczną odpowiedź. Tym czasem zaś odpowiedział rządowi Piemontckiemu wsposobie, który by go zaspokoić powinien. — Dnia 24 jenerał ten wydał odezwę dążącą do uspokoienia obawy i rozlicznych pogłosek, do których odłączenie części kraiu od Piemontu stało się powodem. W odezwie tey przywodzi zdrożności popełnione od tych, którzy korzystaiąc z tey

okoliczności spotwarzaią widoki rządu Francuzkiego i obawą swoich współoby watelow napełniaią; z tąd to pochodzą adressa od zgromadzeń, proiekta od towarzystw ludu i pisma, w których tak nazywaiący się republikanie znieważaią ustawy i prawodawcow. Zachęca w niey lud Piemontcki aby się zachował spokoynie i zgodnością iaka przystoi ludowi wolnemu. Minister ten kończy oznaymuiąc, iż kontrybucya zwyczayna iednego i pół milliona na miesiąc do iednego milliona iest zmnieyszona, z którego 700,000 w produktach a reszta w gotowych pieniądzach wybierana będzie. Oświadcza imieniem rządu Francuzkiego, iż za wszystkie kontrakty porobione z rządem, tudziesz za sprzedaż wszystkich tych dobr narodowych, które na mocy rożnych ustaw do rozrządzenia rządu oddane zostały, zaręcza.

Z Rzymu d. 18. Października.

Od czasu nadeszłey tu wiadomości o zaięciu przez Francuzow kraiu Toskańskiego wielka w tey stolicy niespokoyność panuie. Jenerał hrabia Damas, który stosownie do odebranych depeszow na dniu dziesiątym wyiechał ztąd dla ustnego rozmowienia się z jenerałem Sommariva, nie mogł daley doiechać iak do Sienny, gdzie dowiedział się, że Francuzi zaięli Florencyą i Liworno, a Austryackie woyska cofaią się do Ankony: powrocił tu i iak się zdaie czyni urządzenia do zwinięcia obozu pod Frascati i cofnienia się na granice kraiu Neapolitańskiego..

Znaczna liczba Neapolitańczykow znayduiących się w Toskanii po zaięciu tego kraiu przez Francuzow tu się schronita. Nuncyusz Papiezki wyiechał takze z Toskanii. Xiążę de Chablais powrocił z Neapolu. Mowią, iż do Civitta Vechia przybył okręt woienny Angielski przeznaczony na przewiezienie do Cagliari Króla Jmć Sardyńskiego i iego familii, którzy do Fraskati powrocili, tudziesz ministrow Rossyyskiego, Pruskiego, Angielskiego i Portugalskiego będących przy boku Króla Jmć Sardyńskiego.

Z Kolonii d. 5. Listopada.

Policya miasta tego w domu iednym na ustroniu będącym do wsi Efferen należącym odkryła mennicę fałszywey monety i zabrała narzędzia, tudziesz znaczną liczbę fałszywych pieniędzy po 30 sztybrow sztuka. Spodziewamy się aresztowania wielu osob wpływaiących do robienia narzędzi do tego potrzebnych.

Kuryer iadący z Paryża w odległości kilku mil od Kolonii złupionym został.

Z Augszpurga d. 4. Listopada.

List z Wenecyi pod d. 29 października pisany donosi, że cała armia Cesarska iest wporuszeniu dla zaięcia swoich położeń i że przed dniem 5 listopada ma się zgromadzić między Mantuą i Peschiera. Artylerya odwodowa odebrała rozkaz wyruszyć naprzod. Od d. 28 p. m. nie daią więcey żadnego paszportu do Cysalpinii i kommunikacya zupełnie iest przerwaną. Bramy miasta Ferrary za rozkazem jenerała Austryackiego kommenderuiącego w cytadelli zamknięte zostały. — Listy z Bolzen pod d. 31 p. m. mieszczą w sobie, iż w Tyrolu wszystko iest wporuszeniu i że woyska i korpusy ochotnikow dążą ku rożnym stronom nad granice. — Podług tych wiadomości rozpoczęcia nieprzyiacielskich krokow pomiędzy obydwiema armiami we Włoszech obawiać się potrzeba.

DODATEK
DO N^ro 95.
GAZETY KRAKOWSKIEY

We Srzodę Dnia 26. Listopada 1800.

Z Frankfurtu d. 7. Listopada.

W wielu gazetach Niemieckich czytamy list z Petersburga pod dniem 12 Października pisany, który mieści w sobie: że Rossya ogromną postać woienną na siebie przybrała; że rekrut z wielką usilnością iest wybierany, nawet w tych prowincyach, które aż dotąd wolne były od niego; i że sama Kurlandya ma 12,000 ludzi dostarczyć. Cztery uformowano armie, z których dwie stoią na granicach Galicyi, 3cia w Rydze, a czwarta w Kronstadt: ostatnia ma 500 sztuk armat i odebrała rozkaz bydź w pogotowiu do ambarkowania się. Osobliwszą iest rzeczą, że w armiach tych niemasz kozakow, którzy wewnątrz kraiu służbę odbywać będą. U dworu czynią się przygotowania zapowiadaiące bliski wyiazd Imperatora Jmć, powszechnie mowią, iż poiedzie do Grodna. Ekwipaże i wszystko cokolwiek do podroży potrzeba iest iuż w gotowości, a gwardya Imperatorska od brała rozkaz bydź gotową do ruszenia. Imperator bawiący w Gatschina mocno iest zatrudniony i nikomu nie iest wolno prezentować mu się, który nie ma pozwolenia na to ręką samego Imperatora napisanego. W korrespondencyach z dworami zagranicznemi a nayszczegulniey z Berlińskim widać wielką czynność. Mowią, iż wszystkie te przygotowania zmierzaią naybardziey do ocalenia Rzeszy Niemieckiey i załatwienia kłotni między Francyą, Anglią i Portą Ottomańską.

Z Bruxelli d. 3. Listopada.

Dom narodowy dla inwalidow, który ma bydź zbudowany w 24 dywizyi woyskowey nie będzie w Bruxelli, chociaż w tym mieście przygotowano iuż na to obszerne i wspaniałe mieysce; dom ten założyć miano w Lowanium, lecz rząd skłonił się na stronę miasta Mechliny, w którym za dawnego Austryackiego rządu podobnyż dom znaydował się. Weterani przeto narodowi w liczbie 3000 znayduiący się w Wersalu udadzą się do Mechliny iak tylko dom dla nich przeznaczony zupełnie wygotowanym będzie.

Do legionu północnych Frankow, tudzież marynarki Rzeplitey z wielką w mieście tym usilnością werbuią; werbunek ten rownie tu iak i w 9 przyłączonych departamentach idzie bardzo pomyślnie.

Z Zurich d. 3. Listopada.

Większa część głowney kwatery armii Gryzonow dnia wczorayszego i dzisieyszego udała się ztąd do Coire gdzie także jenerał kommenderuiący Macdonald ma pośpieszyć.

Pozawczoray uczuliśmy tu trzęsienie ziemi, które szczęściem słabe było.

W gazetach naszych czytamy, że miasto Genewa i Bierme podały do rządu

Francuzkiego prożby, o wcielenie ich do Rzeplitey Helweckiey.

Z Berna d. 2. Listopada.

Dziesiąty regiment dragonow od nie iakiego iuż czasu stoiący w Berthond, miał odebrać rozkaz bydź w pogotowiu do ruszenia za pierwszym znakiem; regiment ten ma stanąć w armii na d. 9 b. m. i dla tego na 3 dni furaże mu rozdano. Dnia wczoraysz ego czytano po raz pierwszy w radzie prawodawczey zażalenie od 133 obywatelow podpisane, przeciwko proponowaney sprzedarzy części dobr narodowych dla zapłacenia zaległey pensyi urzędnikom publicznym. — Rada przystąpiła do porządku dziennego.

W dniach tych odebraliśmy bardzo pocieszne dla nas wiadomości od Ob. Glaire naszego posła w Paryżu. — Miał on wstępną audyencyą u pierwszego konsula, który go iaknaymiley przyiął i zlecił mu aby pisał do swoiego rządu, iż na kongres do Lunevillu swego pełnomocnego ministra może wysłać.

Z Stuttgardu d. 6 Listopada.

Xiążę Jmć Würtemberski chcąc uprzedzić smutne skutki ktore rownie dla panuiącego iak dla kraiu nad ktorym panuie, wyniknąćby mogły z spoźnienia w zapłaceniu nałożoney na niego kontrybucyi postanowił otworzyć pożyczkę, i w tym celu upoważnił izbę skarbową do przyymowania summ tak od mieszkańcow kraiu iako też i cudzoziemcow; od sum tych prowizya po pięć od sta rachowaną będzie a summy same w 3 lata na żądanie pożyczaiących wypłacone zostaną.

Donoszą z Augspurga, iż rożne czynione przygotowania zapowiadaią bliskie do armii przybycie jenerała kommenderuiącego Moreau.

Podług ostatnich listow z Zurich jenerał kommenderuiący Macdonald szaniec nadmostowy w Rheineck wysypać rozkazał.

DONIESIENIA

Dnia 18 grudnia roku 1800 będzie na mocy wysokiego dekretu Gubernialnego dnia 4go Lipca r. b. Nro. 19 251 w Ces. Kr. Tarnowskiey cyrkularney kancelaryi o godzinie 10tey z rana Klasztor Bernardinski wraz z grontami i innemi Realnościami w Tarnowie znayduiącym się więcey daiącemu mocą publiczney licytacyi przedany:

Gdyby zaś dokładaiąc chętnie kupuiący kupienia całkiem wyż wspomnionych realnościow w stanie niebyli, więc ninieyszym uwiadomieniem zabespieczeni będą, że częściami do licytacyi przystąpić mogą.

Cena Fiskalna wynosi . 6406 zł. Ryń. 23 kr.

Chętnie kupuiący, ma się zatym na wyż w spomnionym dniu godzinie i mieyscu stawić, z ktorych każdy vadium 10 procentowym w summie 640 zł. ryń 3 kr. opatrzony bydź musi, bez ktorego żaden do licytacyi przypuszczony nie będzie.

Obowiązki kontraktu sine lub kupna tego chęć maiący kupiciel w kancelaryi Prefektury Radłowskiey przeyrzeć może.

W Niepołomicach d. 18 września 1800, Z strony C. K Dyrekcyi Niepołomskiey.
Talski.

Na mocy wyroku Prześ. Sądu Szlacheckiego Krakowskiego pod dniem 15 m. i r. bieżących Nro. 13132 wypadłego, drzewo w siągach i sztukach w gatunku miętkim, na gruncie klucza Lipowieckiego leżące, do massy po niegdy Xięciu Jmć Felixie Turskim biskupie Krakowskim pozostałey należące, na dniu 26 miesiąca i roku bieżących, przez publiczną licytacyą sprzedane będzie. Życzący sobie tego nabydź, maią się we dworze Lipowieckim w dniu wymienionym o godzinie 9 z rana znaydować.
Dominik Raczyński, Komor. Cyr Olkuskiego.

Przez tuteyszy Ces Krol. Magistrat Policyyny Miasta Stołecznego Krakowa, podaie się niniejszym z mocy rozporządzenia pod d. 31 m. z. r. b. do liczby 6494 do wiadomości, że licytacya mieyskiey do zaarendowania Cegielni w Dębiu, na dniu 1

miesiąca Grudnia w ratuszu tuteyszym rano o 10 godzinie odbywać się i ta na trzy po sobie ciągle idące lata zaarendowana będzie, za naypierwsze zaś wywołanie arendy, teraźnieyszy czynsz w kwocie flr 386, opłacony iako cena fiskalna przyięty zostanie wszelako zaarendowania życzący sobie też Cegielnie ma się w wadium 10tą część prætii fisci zaopatrzyć. W Krakowie d. 15 9bris 1800.

Jan Kaspary, prezyduiący.

C. K. Sądy Szlacheckie Krakowskie Galicyi Zachodniey oznaymuią tym Edyktem Panu Jozefowi Rylskiemu: że Pan Ignacy Benœ u Sądow tych, o approbowanie lub reprobowanie rachunkow względem restuiącego 7000 zł. pol. szacunku części Mosiko, akcyą przeciw niemu podał, i o pomoc Sądu ile sprawiedliwość wymaga, prosił.

Gdy zaś Sądy, te nie maiąc wiadomości gdzie on zostaie, lub czy wcale w C. K. państwach dziedzicznych znayduie się, iemuż Panu Jozefowi Rylskiemu adwokata tuteszeygo P. Bema, z iego szkodą i iego kosztem zastępcą postanowiły, z ktorym procefs ten stosowanie do przepisu ustawy sądowey rozpoczęnie się i ukończony będzie; Oni przeto Edyktem niniejszym tym końcem upomina się: ażeby w przeciągu 90 dni sam stanął, albo ieżeli iakie ma prawa swego dowody te zastępcy wyznaczonemu wcześnie przesłał, albo nakoniec innego sobie patrona obrał, tego Sądom tuteyszym wymienił, i podług przepisu tych srzodkow prawa używał, ktore do obrony swey sprawy za nayskutecznieysze osądzi; gdyż w przeciwnym razie wszelką niedogodność z zaniedbania wyniknąć mogącą samby sobie, podług opiewu Ces. Krol. praw, przypisać był winien

Jozef de Nikorowicz.
Jozef de Cronenfels.
Karol de Reinheim.

Z Rady C. K. Sądow Szlacheckich Galicyi Zachodniey.
W Krakowie dnia 29 Września 1800. roku.

Elsner.

Nomine Magistratus Reg Civitatis Lublinensis D. Antonio Kobyliński medio præsentis publici Edicti insinuatur, quod nimirum Judea Ruchla Moszkowa ad Magistratum hunc adversus eum Libellum pro restitutione in integrum termini ad excipiendum contra sententiam in causa puncto 1720 fp. die 18 Febr. a. c. prolatam, porrexerit, judiciique opem, quo ad id justitia exigit, imploraverit; Cum autem Magistratus hic ob ignotum ejus domicillium, vel plane a Cæs Reg. Terris absentiam ipsi advocatum suum D. Casimirum Gołębiowski ipsius periculo, & impendio, qua curatorem constituerit, cum quo lis contestata in conformitate præscripti pro Cæs. Reg. hæreditariis Terris jud. Cod. agitabitur, atque etiam terminabitur. Ideo ipse hisce adcitatur quatenus die 18 Decembris a. c. mane hora 10 horsum compareat, & quæ ex ipienta habet, tempestive transmittat, vel denique alium quempiam Mandatarium constituat, eundemque huic Magistratui denominet, & pro ordine proscripto ea juris adhibeat media, quæ ad sui defensionem maxime efficatia efse judicaverit, ut pote, quod secus adversas fors cunctationis suæ sequelas sibimet ipsi imputandas habebit. Ita enim santiunt præscriptæ pro Cæs. Reg. hæreditariis Terris Leges. Datum Lublini die 27 7bris 1800.

Engbricht
Lewandowski.
Stefanowski.

Ex Consilio Magistratus C. R. Civitatis Lublinensis.

Franc. Krępski, secre.

C. K. sądy szlacheckie Krakowskie Galicyi Zachodniey oznaymuią tym Edyktem Panu Xawerému Tomkowiczowi, Maryannie z Tomkowiczow Hulewiczowey, Xawerému Milczewskiemu i Jakobowi Grotowskiemu: że Pan Jozef Tomkowicz u Sądow tych, o przeięcie sprawy przez kommisaryą prokuraturę imieniem Karmelitow na Piasku o 400 zł. pol., wniesioney, załobę na nich podał, i o pomoc sądu, ile sprawiedliwość wymaga, prosił.

Gdy zaś sądy te, nie maiąc wiadomości gdzie oni zostaią, lub czy w cale w C. K. państwach dziedzicznych znayduią się, onymże adwokata tuteyszego prawa Doktora Liebicha z ich szkodą i ich kosztem zastępcą postanowiły, z którym proces ten stosownie do przepisu ustawy sądowey rozpocznie się i ukończony będzie; oni przeto Edyktem ninieyszym tym końcem upominaią się, aż by w czasie przyzwoitym, to iest dnia 20 Grudnia 1800 roku sami stanęli, albo ieżeli iakie maią prawa swego dowody, te zastępcy wyznaczonemu wcześnie przesłali, albo nakoniec innego sobie patrona obrali, tego sądom tuteyszym wymienili i podług przepisu tych srzodków prawa używali, które do swey obrony za nayskutecznieysze osądzą; gdyż w przeciwnym razie wszelką niedogodność z zaniedbania wyniknąć mogącą samiby sobie, podług opiewu C. K. praw, przypisać winni byli.

Józef de Nikorowicz.
W. Roskoschny,
Reinheim.

Z Rady C. K. sądow szlacheckich Galicyi zachodniey.
W Krakowie dnia 17 Września 1800 roku.
J. Daublebsky Sterneck.

Przez Ces. Kro. Sąd Szlachecki Lubelski Gallicyi Zachodniey mocą ninieyszego Edyktu wszystkim tym, do których należy, wiadomo się czyni: od sądu pozwolono iest, ażeby do ogolnego maiątku Piotra hrabi Potockiego w tey prowincyi, pod tą jurysdykcyą znayduiącego się zbieg wierzycielow był otwarty. Niniéyszemi przeto wszyscy, którzyby iakiekolwiek na przeciw zadłużonego prawo mieć rozumieli, obwieszczaią się, ażeby aż do dnia 7 Stycznia r. p. 1801 pretensye swoie przez wydanie zwykłego pozwu na przeciw postanowionego w osobie adwokata Ratyńskiego kuratora massy konkursowey, do tuteyszego Sądu Szlacheckiego tym pewniey podawali, i w tym nie tylko rzetelność swoiey pretensyi, ale też i prawo, mocą którego w tey lub owey klassie umieszczonemi bydź żądaią, okazali, ile że po upłynieniu przepisanego czasu nikt więcey słuchany nie będzie, i ci, którzy do tego czasu z pretensyami swemi do Sądu nie nadgłoszą się, od wszystkich rzeczonego dłużnika w tey Jurysdykcyi znayduiących się dobr, bez żadnego wyięcia oddaleni zostaną, chociażby im lub prawo do wspolnego porachunku służyło, lub rzeczy iakiey prawem własności z massy domagać się mogli, lub gdyby ich pretensya na rzeczy iakiey nieruchomey do dłużnika należącey zabespieczona była tak dalece, iż takowi wierzyciele, gdyby massie winni byli, mimo tego, iż im prawo do nadgrodzenia sobie własności lub zapisu służyć mogło, dług zapłacić powinni będą.

A ponieważ podług przepisu zbioru sądowego w rozdziale 9tym §. 86 obranie administratora massy, tudzież deputacyi wierzycielow nakazane iest, przeto wszystkich wierzycielow na dzień 10 Stycznia r. p. 1801 o godzinie 9 z rana do tuteyszego Ces. Kro. Sądu szlacheckiego z tym napomnieniem zwołuie się, iż tego samego dnia tymczasownie ustanowiony Administrator massy, lub potwierdzonym, lub też innym obranym, podobnież też i deputacya wierzycielow, do którey iednak nikt, jak tylko wierzyciel tey samey massy zdolnym bydź może podług §. 93 i 94 obroną bydź ma, oraz zaś przepisy, podług których dobra administrować się powinny, iaką władzę deputacya względem administracyi massy ma, i iak daleko administrator deputacyi zlecenia dopełniać powinien, ustanowione będą. Przeto wierzycielom na wyznaczony dzień tym pewniey stawić się należy, gdyż inaczey podług §. 95 Zbioru sądowego na ich niebespieczeństwo obranie tak administratora, iak i deputacyi wierzycielow od tuteyszego sądu nastąpi. Podług tego więc każdy ma sobie postąpić, i szkody unikać, gdyż w tym na C. K. dziedziczne kraie ustanowionych Praw przepis zachodzi.

Dan w Lublinie dnia 30 Września 1800.

Ex Consilio C. R. Fori Nobilium Lublinensis Galliciae Occidentalis.

Bey Franz Gertner,
Musikalien- und Buchhändler, ist ganz neu zu haben:

Allgemeines öconomisch-chemisch-technologisches

Haus- und Kunstbuch,

oder

Sammlung ausgesuchter Vorschriften

zum Gebrauch
für Haus- und Landwirthe, Professionisten, Künstler und Kunstliebhaber,
von

C. A. F. Hochheimer,

der königl. Großbrit. Deutschen Gesellschaft, der churmainzischen Akademie der Wissenschaften, der Jenaischen latein. und der Leipziger öconomischen Gesellschaft Mitglied.

Zweyte, vermehrte und verbesserte Auflage
von
M. J. C. Hoffmann.

Zwey Theile. gr. 8. Frankf. und Leipzig 1800. Kosten ungebunden 4 fl. 15 kr. steif geb. 4 fl. 39 kr.

Um bey dem Publikum den Verdacht gänzlich zu vermeiden, daß man ihm ein, etwa aus kaufmännischer Speculation, oder einer Art von Eigennutz geholtes Urtheil von diesem nützlichen Werke vorlegt, führt man zu dessen Empfehlung nur das kurz an, was die Jenaer Litteratur-Zeitung davon unpartheyisch angibt. — Dieses Werk unterscheidet sich von allen Büchern dieser Art vorzüglich dadurch, daß der Verfasser sich zu einem Gesetz gemacht zu haben scheinet, nichts darin aufzunehmen, worüber er nicht gleichsam Gewährschaft zu leisten sich getraute. Man findet darin im ersten Theil 704 und im zweyten Theil 373 lauter ausgesuchte und geprüfte Vorschriften und Mittel, wodurch sich nicht nur jeder Hauswirth überzeugt bey allerley häuslichen und wirthschaftlichen Angelegenheiten berathen kann, sondern auch eine große Anzahl Künstler und Professionisten sich mannigfaltige Vortheile verschaffen werden. Unter diesen werden vornehmlich die Wundärzte, die Schönfärber, Mahler, Lackirer, Vergolder, die in Gold und Silber, und allen übrigen Metallen arbeiten, die Tischler, und die in Horn, Bein und Elfenbein arbeiten, die Glaskünstler, die Weinhändler, Destillatirer, Canditeurs und die Liebhaber an natürlichen Curiositäten rc. die reichlichste Erute finden. — Sollten sich in der vorigen Auflage einige Unrichtigkeiten wieder Vermuthen vorgefunden haben, so sind sie in dieser Neuen ganz gehoben, da Herr Prof. Hoffmann nebst der Vervollkommnung durch Zusätze der neuesten Entdeckungen das ganze Werk durchgegangen und berichtiget hat. — Für die Besitzer des ersten Theils der vorigen Auflage wird auch der zweyte Theil einzeln um 2 fl. 15 kr. verkauft, außer dem das Werk nicht anders als ganz weg gegeben.

Inhalt des ersten Theils.

Wasserleitungen. 23. Ein guter Holzkitt. 24. Ein guter Steinkitt, heiß zu gebrauchen. 25. Ein Steinkitt, kalt zu gebrauchen. 26. Eine Befestigung des Wassers, wo das Cement nicht halten will, und sonst kein Mittel hilft. 27. Zeichenpapier zu machen. 28. Zeichnungen und Schriften in Stein zu ätzen, daß solche erhaben stehen. 29. Achat durch verschiedene Zeichnungen zu färben. 30. Auf ein Ey, Basrelif zu schreiben oder zu zeichnen. 31. Abgeschossenen Kleidern die vorige Farbe wieder zu geben. 32. Motten von Kleidern und Pelzwerk abzuhalten. 33. Wohlriechendes Säckchen in die Wäsche zu legen, oder auch in die Kleider zu nähen. 34. Wie man die Güte des Schießpulvers erkennen kann. 35. Seifensiederlauge. 36. Wilde Kastanien statt Seife zu gebrauchen. 37. Seifenartiges Waschwasser. 38. Seifenspiritus zum Rasiren. 39. Mandelseife. 40. Eine andere Mandelseife. 41. Rothfleckigte Mandel-Seifenkugeln. 42. Waschpulver für die Hände. 43. Einen Korkstöpsel aus einer Bouteille zu bringen. 44. Einen gläsernen Stöpsel aus einem Fläschchen zu bringen. 45. Vögel auszustopfen. 46. Eine andere Art Vögel auszustopfen. 47. Vögel zu trocknen. 48. Ausgestopfte Vögel und andere Thiere vor Motten zu bewahren. 49. Vögel und andere kleine Thiere aufzubewahren. 50. Vögel zum Versenden aufzubewahren. 51. Vögel und andere kleine Thiere zu skeletiren. 52. Eine andere Art Vögel und andere kleine Thiere zu skeletiren. 53. Englisches Pflaster zu machen. 54. Anderweitige Bereitung des Englischen Pflasters. 55. Ein starkklebendes Pflaster auf Wunden zu legen. 56. Pflaster wider Warzen und Hühneraugen. 57. Gold aus dem Sand zu ziehen. 58. Gold oder Silber aus alten Treffen zu scheiden. 59. Königswasser. 60. Gold aufzulösen. 61. Eine Goldauflösung mit grünem Vitriol niederzuschlagen. 62. Goldamalgama. 63. Borax zu calciniren. 64. Goldschlagloth. 65. Alte Vergoldungen zu reinigen, und ihnen den vorigen Glanz wieder zu geben. 66. Wie man das Gold von vergoldeten Arbeiten abbringen kann. 67. Taffet und andere Zeuge zu vergolden. 68. Eine leichte Art, Kleinigkeiten von Silber, Kupfer oder Messing zu vergolden, oder: kalte Vergoldung. 69. Eine Tinktur, durch welche ein echter Goldstrich auf dem Probirstein zu erkennen ist. 70. Goldene Schrift. 71. Goldpurpur. 72. Goldpulver. 73. Musivgold zu machen. 74. Gold an Silber, Kupfer und Eisen oder Stahl zu löthen. 75. Vergoldung des Glases, ohne Einbrennen. 76. Gefälltes Scheidewasser zu machen. 77. Silberauflösung. 78. Silber zu reinigen. 79. Silber mit Schwefel zu calciniren. 80. Absieden des Silbers. 81. Silber zu löthen. 82. Feuervergoldung auf Silber. 83. Glühwachs. 84. Das Hellen der Feuervergoldung. 85. Feuerversilberung. 86. Silberfarbigte Metallarten zu bereiten. 87. Silber an Kupfer, Messing, Tomback, Eisen und Zinn zu löthen. 88. Eine Tinktur, den feinen Silberstrich auf dem Probirstein zu prüfen. 89. Wie man einen mit Gold und Silber bestrichenen Probirstein wieder reinige. 90. Mit Silber zu schreiben. 91. Aes ustum oder gebranntes Kupfer. 92. Kupfer mit Schwefel zu calciniren. 93. Dem Kupfer seine verlorne Farbe wieder zu geben. 94. Kupfer zu löthen. 95. Weißes Kupfer. 96. Eine andere weiße silberartige Metallcomposition. 97. Die bequemste Art kupferne Gefäße zu verzinnen. 98. Kupferne Kochgefäße zu emailliren. 99. Feuervergoldung des Kupfers und Messings. 100. Kupfer an Eisen oder Stahl zu löthen. 101. Messing zu reinigen und zu putzen. 102. Messing weiß zu sieden. 103. Messing zu löthen. 104. Messing und Weißblech zu löthen. 105. Tomback zu machen. 106. Noch eine Art Tomback zu machen. 107. Tomback zu löthen. 108. Pinspeck zu machen. 109. Einen guten Semilor oder Pinspeck zu machen, der dem Golde sehr gleich kommt. 110. Pinspeck zu poliren. 111. Zinnsolution. 112. Noch etwas über die Zinnsolution. 113. Zinnasche zu machen. 114. Zinn zu vergolden. 115. Zinn und Bley ohne Verlust zu schmelzen. 116. Zinn zu löthen. 117. Zinnprobe, oder die verschiedene Reinigkeit des Zinns zu erkennen. 118. Zinkblumen oder weißes Nichts. 119. Zink aufzulösen. 120. Bley aufzulösen. 121. Bley zu löthen. 122. Bleyglas. 123. Eisen gegen den Rost zu verwahren. 124. Eisenblech und andere Eisenarbeiten zu schwärzen. 125. Eisen in Stahl zu verwandeln. 126. Neueste Methode Gußstahl zu verfertigen. 127. Stahl, welcher zu hart ist, weicher zu machen. 128. Eiserne Schmelzöfen und Retorten zu beschlagen. 129. Feuervergoldung des Eisens. 130. Eisen- und Stahlwaren zu poliren. 131. Englische Politur auf Eisen und Stahl. 132. Eisen und Stahl zu löthen. 133. Weißes Blech und verzinnte Eisenwaren zu löthen. 134. Eiserne Stämpel und andere dergleichen Arbeiten zu härten. 135. Abgüsse von Eisen zu machen. 136. Eiserne Kochgefäße zu emailliren. 137. Spießglaskönig aufzulösen. 138. Spießglas zu calciniren, oder schweißtreibender Spießglaskalk. 139. Glas aus Spießglas zu machen. 140. Wißmuth aufzulösen. 141. Composition zu metallenen Brennspiegeln. 142. Eine andere Composition zu metallenen Spiegeln und Uhrglöckchen. 143. Die beste Composition zu metallenen Spiegeln, nebst der Art sie zu gießen, zu schleifen, und zu poliren. 144. Metallene Abgüsse von kleinen Thieren und Insekten zu machen. 145. Formen, Metall darin zu gießen. 146. Metallische Composition, die man in kochendem Wasser schmelzen kann. 147. Eine Münze in einer Nußschale zu schmelzen. 148. Ätzenpulver. 149. Die Risse an eisernen Oefen geschwind zu vermachen. 150. Medaillen und Münzen abzuformen. 151. Quecksilber zu reinigen. 152. Quecksilber aufzulösen. 153. Rother Quecksilberpräzipitat. 154. Fetter Kopalfirniß. 155. Bernsteinfirniß. 156. Schwarzer Bernsteinfirniß. 157. Ein anderer Bernsteinfirniß. 158. Kopal aufzulösen. 159. Kopal in Weingeist aufzulösen. 160. Eine andere Art, den Kopal in Weingeist aufzulösen. 161. Goldfirniß, das Messing damit zu überziehen. 162. Goldlack. 163. Ein anderer Goldlack. 164. Weißer Lackfirniß. 165. Ein anderer guter weißer Lackfirniß. 166. Weingeistfirniß, zu Täfelwerk, Eichenholz, Rohrstühlen und allerley Eisengitterwerk und Treppen u. d. gl. in einem Gebäude. 167. Firniß oder Lack für Miniatur-Gemählde. 168. Weingeistfirniß zu Violinen und andern musikalischen Instrumenten. 169. Weißer Firniß, bey getrockneten und eingelegten Kräutern und Blumen, wie auch zu Bildern und Kupferstichen zu gebrauchen. 170. Holz auf Mahoganyart zu beitzen. 171. Rothe Beitze auf Holz. 172. Elfenbein weiß zu machen. 173. Rothe Beitze auf Elfenbein, Knochen und Horn. 174. Purpurfarbene Holzbeitze. 175. Purpurbeitze auf Elfenbein, Knochen und Horn. 176. Blaue Beitze auf Holz. 177. Grüne Holzbeitze. 178. Grüne Beitze auf Elfenbein, Knochen und Horn. 179. Holz gelb zu beitzen. 180. Gelbe Beitze für Elfenbein, Knochen und Horn. 181. Horn auf Schildkrötenart zu beitzen. 182. Kalte schwarze Beitze auf Horn. 183. Schwarze Holzbeitze. 184. Schwarze Beitze für Elfenbein, Horn und Knochen. 185. Schwarzes Ebenholz nachzumachen. 186. Dintenflecken aus der Wäsche zu bringen. 187. Wie man die gelben Eisenrostflecken aus der Wäsche bringen könne. 188. Flecken aus den Kleidern und der Wäsche zu bringen. 189. Fettflecken aus wollenen Kleidern zu bringen. 190. Fettflecke aus seidenem Zeuge zu bringen. 191. Essig- oder Weinflecke aus wollenen und seidenen Zeugen zu bringen. 192. Eine gute Fleckkugel zu machen, die man immer bey sich tragen kann. 193. Carmin zu machen. 194. Andere Bereitungsart des Carmins. 195. Eine flüssige rothe

---

Die Inhalts-Fortsetzung des ersten Theils wird nächstens mit der Anzeige des zweiten Theils folgen.

Bey Franz Gertner, Buch- Kunst- und Musicalienhändler in Krakau ist ganz neu zu haben.

Auszug
aus dem großen bewährten wienerischen
Kochbuche
des
Ignaz Gartler und der Barbara Hickmann.
Zum Gebrauch
für
Dienstmädchen in der Stadt und auf dem Lande,
welche täglich
vorkommende Speisen auf wohlfeile Art zubereiten wollen.

Zweite durchgehends verbesserte Auflage.

12. Wien. 1800. Kostet ungebunden 40 kr. im steifen Deckel 46 kr.

Inhalt.

Erste Abtheilung. Erster Abschnitt. Biersuppe — Braune Suppe — Brennsuppe — Brodsuppe — Dottersuppe — Erbsensuppe gewöhnliche — Erbsensuppe zu allen Fastenspeisen — Eyergerstelsuppe mit Schampian — Falsche Rindsuppe — Fischbeischelsuppe — Fisollensuppe — Gerstensuppe mit Pilsling oder Schampian — Gestossene Suppe von Hechten oder Karpfen — Hascheesuppe — Hechtensuppe — Karpfenmilchsuppe — Kräutelsuppe — Linsensuppe — Mandelsuppe blinde — Milchraumsuppe — Niederländersuppe — Rogensuppe — Schleinsuppe — Schwammerlsuppe — Schwammerlgerstelsuppe — Weinsuppe — Zellersuppe. II. Abschnitt. Allerley Sachen in die Fastensuppen. Karpfenknöderl — Krebseiterl — Oberscheberl — Semmelknöderl. III. Abschnitt. Eyeramulet — Eyer eingerührte — Eyerfleckerln — Eyer gebackene — Eyer gefüllte — Eyer gesetzte — Eyer gesprudelte — Eyer genannt Ochsenaugen — Eyer in einer schwarzen Soß — Eyerspeiß aufgelegte — Eyer verlohrne in einer Blutsoß — Ebend. mit Saurampfen IV. Abschnitt. Grießknöderln — Krebsknöderln — Krebsnockerl — Milchraumnocken — Baumwollnudeln — Butternudeln — Dampfnudeln — Eyerdotternudeln — Fingernudeln — Germnudeln ausgebürste — Geschnittene Nudeln abgetrieben — Gestutzte Nudeln — Grießnudeln in der Milch — Mogennudeln — Schmalznudeln — Schupfnudeln — Topfennudeln — Reiß angelegten — Reißmeridon — Schlickkrapfen mit Spenat — Schmarren von Grieß — Krebsschmarn mit Milch — Mehlschmarn — Semmelschmarn — Grießstrudel — Mandelstrudel — Milchramstrudel — Semmelstrudel — Spenatstrudel — Topfenstrudel — Tirollerstrudel — Erbsenwandeln — Germwandeln — Hirnwandeln — Kipfelwandeln — Kleibenwandeln — Milchraumwandeln — Nudelwandeln — Semmelwan-

— Fleischpastette — Hechtenpastette — Hühnerpastette — Karpfenpastette — Ragoupastette — Rohrhühnerpastette — Sauerkrautpastette — Stockfischpastette — Wildprätpastette. Fünfte Abtheilung. Erster Abschnitt. Brodtorte schwarze — Bröseltorte — Buttertorte — Chokoladetorte — Germtorte — Geschobene Torte — Gewürztorte — Kleyentorte — Linzertorte abgetriebene — Linzertorte geringelte — Mandeltorte gerührte — Mandeltorte gestiftelte — Marbe Torte — Marchtorte — Namtorte — Safttorte. II. Abschnitt. Aneisschatteln — Biskotenbögen — Butterbögen — Eisbusserln — Fingerholehippen — Hobelschatten — Hollerhippen gewöhnliche — Lebzeltel von Zimmet und Mandeln — Limonieschalten — Linzerbrod — Mandelbacht — Mandelbögen mit Farben — Mandelgalatschen — Mandel geröste — Muscheln — Oblatkrapfeln — Pistazenbretzeln — Ringelkrapfel — Tortoletteln — Wind spanische — Zuckerkipferl. — III. Abschnitt. Bohnensalat — Kaulisalat — Krautsalat — Rettigsalat — Umurkensalat. — IV. Abschnitt. Erdbeerensalse — Weichselsalse — Zwetschgensalse. — V. Abschnitt. Chokoladesulz — Erdbeersulz — Limonie gefüllte — Milchsulz gezierte — Ribiselsulz — Weichselsulz dürre. — Sechste Abtheilung. Erster Abschnitt. Dienteln einzusieden — Marillen einzusieden — Maulbeer einzusieden — Ribisel einzusieden, — II. Abschnitt. Aepfelsaft — Birnsaft — Mandelmilchsaft — Maulbeersaft. III. Abschnitt. Aepfel zu dörren — Butter aufzufrischen — Erdäpfel aufzubewahren — Essig gut zu erhalten und zu verstärken — Eyer lange aufzubewahren — Germ zu probiren obs gut ist — Käse aufzubewahren — Kitten aufzubehalten — Köhl und Kraut aufzubewahren — Kraut saures einzumachen — Milch das Zerrinnen zu verhüten — Ruben einzumachen — Schmalz auszulassen — Zwiebel aufzubewahren. — IV. Abschnitt. Brattwürst zu verfertigen — Fisch gebackene gut einzumariniren — Fische zu räuchen — Kälberbratten frisch zu erhalten — Rind - und Schweinfleisch zu räuchern. — V. Abschnitt. Kaffee zu machen — Eyerbrod kleines zu backen — Himbeer oder Petramessig zu machen — Kletzenbrod zu backen — Milchbrod zu backen — Osterflecken zu backen — Schotto zu machen.

Wiener Universitäts-

Schematismus

für das Jahr

1800.

Herausgegeben

von

Anton Phillebois,

Subpedell der wienerischen Universität.

Kostet gebunden in Schuber 30 kr.